

نگاه الجارثم الدار محمدجواد ظریف*

● در سنت دیرین منطقه ما و در دین حنیف اسلام همه ما (که همه ما را به‌هم پیوند می‌دهد)، توصیه حکیمانۀ‌های وجود دارد: الجار ثم الدار. در جهان امروز ما این توصیه اخلاقی ژرف‌نگرانه که ۱۴ قرن قبل به ما ابلاغ شد، یک ضرورت غیرقابل انکار است: رفاه و امنیت فقط در محیطی برخوردار از این دو نعمت بزرگ دست‌یافتنی است.

اولویت اول ایران از ابتدا داشتن روابطی خوب و مستحکم با همسایگانش بوده و این موضوع به‌ویژه از ابتدای روی کارآمدن دولت جدید ایران به‌صراحت اعلام و پیگیری شده است. سفر منطقۀ‌ای من به سه کشور همسایه شامل کویت، قطر و عراق یلافاصله بعد از توافقی تاریخی هسته‌ای ایران و پنج عضو دائمی شورای امنیت و آلمان و روس، بر همین راهبرد و اهتمام در سیاست خارجی ایران تأکید دارد. در‌حال‌حاضر، منطقه ما در ناآرامی بسر می‌برد و خطرانی جدی بنیان‌های جامعه و فرهنگ بسیاری از کشورهای مسلمان این منطقه را به‌شدت تهدید می‌کند. هرچند ایران، با تکیه بر یک جمعیت منعطف و در عین‌حال مقاوم، در برابر سلطه‌گری و با ارائه افق‌های جدیدی از تعامل سازنده، به لطف خدا در ثبات و امنیت به‌سر می‌برد، ولی نمی‌تواند نسبت به ویرانی‌های عمیق اطراف خود بی‌تفاوت باشد. تجربه به ما می‌گوید بی‌ثباتی و ناآرامی، مرزی نمی‌شناسد. امروز امنیت هیچ کشوری در این دنیای جهانی‌شده نمی‌تواند در محیطی ناآرام تضمین شود.

توافقی وین یک شروع ضروری برای منطقه بود و انتها به ضرر هیچ‌یک از همسایگان ما نیست، بلکه دستاوردی برای تمامی منطقه است، چراکه به یک تنش غیرضروری و ۱۲ ساله که بیش از همه منطقه ما را تهدید می‌کرد، خاتمه داد. اینک زمان پرداختن به کارهای مهم‌تری است که در راس آنها جست‌وجوی راهکارهایی است که به ایران و دیگر کشورهای منطقه برای ریشه‌کنی عوامل بی‌اعتمادی و تنش در منطقه، کمک کند. تأسیس یک مجمع گفت‌وگوی منطقۀ‌ای در خلیج‌فارس و در مرحله بعدی بین کشورهای مسلمان خاورمیانه به‌منظور تسهیل تعاملات، نیازی اساسی است که باید از مدت‌ها قبل به آن پرداخته می‌شد. این گفت‌وگوی منطقۀ‌ای باید براساس اهداف مشترک و برخی اصول عمومی پذیرفته‌شده بین کشورهای منطقه صورت گیرد که مهم‌ترین آنها عبارتند از: احترام به حاکمیت، تمامیت ارضی و استقلال سیاسی تمامی کشورها، مرزهای غیرقابل نقض، عدم دخالت در امور داخلی سایر کشورها، حل‌وفصل مسالمت‌آمیز اختلافات، ممنوعیت تهدید یا استفاده از زور و اشاعه صلح ثبات، پیشرفت و سعادت در منطقه.

همه ما باید این واقعیت را بپذیریم زمان بازی‌های با حاصل جمع صفر تمام شده و ما همه یا هم، یا برنده یا بازنده‌ایم... در هیچ نقطه‌ای از دنیا اهمیت این سازوکارها مشهودتر از منطقه خلیج‌فارس و بعد از آن خاورمیانه اسلامی نیست و نیاز به یک ارزیابی هوشمندانه از پیچیدگی‌های منطقه و اتخاذ سیاست‌هایی پایدار به‌منظور مواجهه با آن غیرقابل انکار است. اگر قرار باشد که یک موضوع را از میان فنباج جاری منطقه برای شروع مباحثات جدی انتخاب کنیم، یمن یک نمونه خوب خواهد بود. ایران یک ریاضت‌معقول و اجرائی برای حل این بحران دردناک و غیرضروری ارائه داده است. طرح چهارماده‌ای ارائه‌شده ایران خواستار آتش‌بس فوری، کمک‌های انسان‌دوستانه برای غیرنظامیان یمنی، تسهیل گفت‌وگوهای گروه‌های یمنی داخل کشور و سرانجام هدایت آنها به سمت تشکیل یک دولت فراگیر گسترده وحدت ملی است. طرح مشابهی هم دو سال قبل و پس از مشورت با برخی همسایگان و دیگر کنشگران برای بازگرداندن صلح و ثبات به سوریه پیشنهاد شده است که به موازات تلاش برای حل‌وفصل بحران یمن، می‌تواند با همکاری دیگرکشورهای اسلامی و تحت نظارت سازوکارهای سازمان ملل متحد در دستور کار قرار گیرد.

هم‌زمان می‌توان این گفت‌وگوهای راهبردی را برای اتخاذ گام‌های مشخص و ایجاد درک بهتر برای حل و فصل و بررسی مسائلی همچون تروریسم و افراط‌گرایی، جلوگیری از بروز جنگ فرقه‌ای و طایفه‌ای و همچنین تنوع‌بخشیدن به همکاری‌های علمی و صنعتی و توسعه و ارتقای روابط بین کشورهای اسلامی منطقه به کار گرفت.

همکاری‌های هسته‌ای صلح‌آمیز می‌تواند یک نمونه بارز از این‌گونه همکاری‌ها باشد. دستیابی به فواید فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای براساس مقررات بین‌المللی حق ایران و همه کشورهای مسلمان خاورمیانه است. همکاری تمامی کشورهای منطقه برای دستیابی به چنین اهدافی ضروری است. از موارد قابل پیگیری در این همکاری‌ها می‌توان به به‌دین زیر اشاره کرد: استفاده از امکانات غنی‌سازی به‌عنوان مرکز منطقۀ‌ای برای تولید سوخت اتمی با همکاری کشورهای اسلامی منطقه در بُعد فنی و همچنین تشدید تلاش‌های بین‌المللی برای ایجاد منطقه عاری از سلاح هسته‌ای در خاورمیانه در بعد سیاسی.

•این یادداشت روز گذشته در چهارروزنامه الشروق مصر، السفير لبنان، الرای کویت و الشرق قطر به طور هم‌زمان منتشر شده است.

جان کری با وزیران خارجه شورای همکاری خلیج فارس دیدار کرد

تلاش برای رفع دلواپسی عربی



دیدار کری با امیرقطر در کاخ دیوان/عکس: Reuters

شرق: دوحه که هفته گذشته میزبان محمدجواد ظریف بود، دیروز هم میزبان وزیر خارجه آمریکا بود. جان کری، که مسافر منطقه است، روز یکشنبه در قاهره میهمان رئیس‌جمهوری مصر بود و دوشنبه خود را در قطر گذراند. او در پایتخت قطر، با وزرای خارجه شش کشور عضو شورای همکاری خلیج‌فارس (بحرین، کویت، عمان، امارات‌متحده‌عربی، عربستان و قطر) دیدار کرد.

این سفر در حالی انجام شده که وزیر خارجه ایران هفته گذشته نیز میهمان کویت، قطر و عراق بود. هم‌زمان با سفر جان کری به کشورهای عربی، وزیر امور خارجه ایران نیز در مقاله‌ای که در چهار روزنامه عربی منطقه چاپ شده، اولویت اول ایران را داشتن روابطی «خوب و مستحکم» با همسایگانش عنوان کرده و توافقی وین را «دستاوردی برای تمامی منطقه» خوانده است.

وزرای خارجه ایران و آمریکا سفرهای خود را به قصد جلب همراهی کشورهای منطقه با توافقی هسته‌ای انجام دادند. جواد ظریف بعد از سفر منطقۀ‌ای خود هم در توئیتر نوشت: «به آنهایی که هنوز تردید دارند می‌گویم که همسایگان در اولویت هستند و یک انتخاب ضروری و ارزشمندند».

جان کری نیز در این سفر و نشست با سران شش کشور منطقۀ‌ای تلاش می‌کند نگرانی‌های متحدان منطقۀ‌ای آمریکا را از توافقی هسته‌ای ایران با قدرت‌های جهانی کاهش دهد. جان کری روز یکشنبه، در قاهره، پایتخت مصر، هم با دفاع از این توافقی گفت: «مطلقاً شکی نیست که طرح وین در صورت اجرای کامل، مصر و تمام کشورهای منطقه را امن‌تر خواهد کرد». کری گفت: «آمریکا می‌داند که ایران در فعالیت‌هایی نقش دارد که منطقه را بی‌ثبات می‌کند. به‌همین دلیل بسیار مهم است که مطمئن شویم برنامه هسته‌ای ایران کاملاً صلح‌آمیز باقی می‌ماند».

ایران و اعضای ۵+۱ روز ۲۳ تیر بعد از ۲۲ ماه مذاکره بر سر برنامه هسته‌ای ایران به توافقی جامع دست یافتند. اگرچه پنج وزیر خارجه دیگر هم در این مذاکره حضور داشتند اما دو وزیر خارجه ایران و آمریکا وظیفه بیشتری برای اقناع دیگر کشورهای نگران از این توافقی برعهده دارند. عمده دلواپسان بین‌المللی این توافقی، اسرائیل و کشورهای منطقه هستند.

به گزارش الجزیره، نشست وزرای خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج‌فارس با همتای آمریکایی آنها در قطر، پشت درهای

شرق؛ هنوز رئیس‌جمهور آمریکا با ماجرای توافقی هسته‌ای درگیر است. اگرچه گفته که دیگر برای مجاب‌کردن جمهوری‌خواهان کنکره انرژی نخواهد گذاشت و متقاعدکردن آنها را به مردم سپرده است اما هنوز نمی‌تواند از مجاب‌کردن دموکرات‌ها دست بشوید. او تمام توان دیپلماتیکش را باید برای متقاعدکردن اعضای کنکره بگذارد اما از طریق اعضای دموکرات، آنها به دلیل نزدیکی حزبی با دولت اوباما، امکان سریع‌تر متقاعدشدن را دارند. آسوشیتدپرس گزارش داده که اوباما جلسات مداوم خصوصی و عمومی با نمایندگان دموکرات کنکره دارد و تاکنون با بیش از ۸۰ نماینده کنکره یا به صورت فردی یا به صورت گروه‌های کوچک درباره توافقی هسته‌ای ایران گفت‌وگو کرده است. همچنین اوباما قصد دارد روز چهارشنبه هفته جاری در دانشگاه واشنگتن درباره توافقی هسته‌ای ایران سخنرانی کند.

اگرچه پیداست که او همچنان مدعی خواهد بود که ایران را از دستیابی به سلاح اتمی دور کرده است، اما نباید از یاد برد که او باید برای ثبت این توافقی در کارنامه دیپلماتیک دولتش آن را به تأیید نهایی کنکره برساند. اوباما و جان کری تا‌به‌حال چندین‌بار تأکید کرده‌اند که این برای دولت آمریکا یک نقطه سیاه خواهد بود اگر کنکره توافقی را تصویب نکنند. این در حالی است که این توافقی در شورای امنیت سازمان ملل نیز تصویب شده است.

آسوشیتدپرس در گزارش روز گذشته خود نوشته که هم‌اکنون «ساراگ اوباما» به هدف خود برای جلب حمایت دموکرات‌های کنکره برای ابراز نزدیک شده و بسیاری از دموکرات‌ها از این توافقی ابراز رضایت کرده‌اند. به گزارش فارس، آسوشیتدپرس گزارش کرد، تعداد انگشت‌شماری از دموکرات‌های کلیدی کنکره با لابی‌های شخصی هفته گذشته اوباما در کاخ سفید مشتاق شدند که از توافقی هسته‌ای ایران حمایت کنند و این بخشی از کمپین تمام‌عیار دولت آمریکا از زمان اعلام توافقی هسته‌ای ایران و ۵+۱ در ۱۴ جولای (۲۳ تیرماه) تاکنون است. طبق این گزارش، شمار دیگری از دموکرات‌های کنکره نیز نشانه‌هایی از خود بروز دادند مبنی‌بر آنکه تمایل به حمایت از توافقی هسته‌ای ایران و ۵+۱ را دارند و گروه دیگری از دموکرات‌های کنکره هنوز موضع خود را در این‌باره اعلام نکرده‌اند و منتظر رای‌گیری درباره متن برجام در ماه سپتامبر سال جاری میلادی هستند. خبرها حاکی از این است که اوباما به‌زودی میزبان یک میهمانی در کاخ سفید با حضور یک‌صد نفر از دموکرات‌های مجلس نمایندگان آمریکا خواهد بود.

رئیس‌جمهوری آمریکا برای جلب حمایت دموکرات‌ها تلاش می‌کند

میهمانی هسته‌ای اوباما



عکس: AP

حامیان توافقی هسته‌ای در آمریکا بیش از پیش از حمایت دموکرات‌ها از این توافقی اطمینان دارند به‌طوری‌که حق وتوی اوباما برای اجرای آن محفوظ بماند. به گزارش ایسنا به‌نقل از رویترز «از زمان حصول این توافقی، جمهوری‌خواهان تلاش می‌کنند با شدت‌بخشیدن به مخالفت‌های خود شانس تأیید برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در کنکره را پایین بیاورند اما تاکنون هیچ دموکرات برجسته‌ای علیه توافقی سخنی نگفته و حتی چند چهره اصلی شامل نانسی پلوسی، رهبر اقلیت مجلس نمایندگان از آن حمایت کرده‌اند. نانسی پلوسی گفته حتی اگر همان‌گونه که انتظار می‌رود جمهوری‌خواهان در تلاش برای نابودی توافقی هسته‌ای به آن رأی منفی دهند، حق وتوی باراک اوباما، رئیس‌جمهور آمریکا محفوظ است».

به گزارش رویترز، دست‌کم ۴۴ دموکرات در مجلس نمایندگان و ۱۳ دموکرات در سنا ممکن است به جمهوری‌خواهان بپیوندند و برای مخالفت با توافقی هسته‌ای به آن رأی منفی دهند. اما پلوسی در این‌باره گفت: تعداد بسیار بیشتری از دموکرات‌های مجلس نمایندگان به من اطمینان داده‌اند که از حق وتوی اوباما محافظت خواهند کرد.

در راستای تلاش‌های دولت اوباما، «جو بایدن» معاون رئیس‌جمهور آمریکا نیز از نمایندگان کنکره برای شرکت در یک ضیافت صبحانه در رصدخانه نیروی دریایی آمریکا دعوت کرده است. کابینه و مقامات دولت آمریکا با بیش از ۱۷۵ نماینده کنکره صحبت کرده‌اند و «یوکیا آمانو»، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز قرار است در هفته جاری برای نمایندگان کنکره جلسه توجیهی برگزار کند.

طبق این گزارش، تبادل نظر اخیر «ارنست مونیز»، وزیر انرژی آمریکا با «استنی هور»، رهبر شماره ۳ دموکرات‌ها در مجلس نمایندگان آمریکا نمایانگر تلاش دولت اوباما برای متقاعدکردن دموکرات‌های کنکره است.

این تلاش‌های بیش از حد دولت اوباما در شرایطی است که جمهوری‌خواهان تلاش می‌کنند تا حمایت دموکرات‌ها را علیه توافقی هسته‌ای ایران و ۵+۱ جلب کنند تا اوباما نتواند رأی آنها را وتو کند.

اوباما به حمایت ۳۴ عضو سنا و ۱۴۶ عضو مجلس نمایندگان آمریکا نیاز دارد تا کنکره نتواند حق وتو وی را سلب کند. طبق این گزارش، چندین نفر از دموکرات‌ها بعد از شنیدن استدلال‌های اوباما درباره توافقی، به سوی حمایت از اوباما در این زمینه سوق پیدا کردند.

نگاه بیرون

دیوار آتش درکنکره



نوشته: پاتریشیا زنگلر
ترجمه: شهرام زرندار

● پشتیبانان آمریکایی موافقت‌نامه هسته‌ای با ایران به‌طرز فزاینده‌ای اطمینان حاصل کرده‌اند که حمایت کافی از سوی دموکرات‌ها برای تضمین بقای توافقی‌نامه در بررسی آن در کنکره باوجود مخالفت شدید اکثریت جمهوری‌خواه و یک لابی توده‌ای ابراز خواهد شد.

تا زمانی که مجلس نمایندگان هفته گذشته برای تعطیلات تابستانی به کار خود پایان داد، هیچ دموکرات ارشدی در مجلس نمایندگان به‌طور رسمی علیه توافقی‌نامه اعلام موضع نکرده و چند چهره کلیدی از جمله نانسی پلوسی، رهبر اقلیت مجلس، قویا از توافقی‌نامه دفاع کرده‌اند.

پلوسی گفته مطمئن است که اگر، چنان که انتظار می‌رود، جمهوری‌خواهان قطع‌نامه‌ای علیه توافقی‌نامه تصویب کنند تا توافقی‌نامه هسته‌ای را نابود کنند این قطع‌نامه با وتوی ریاست‌جمهوری مواجه خواهد شد.

حداقل ۴۴دموکرات در مجلس نمایندگان و ۱۳ دموکرات در سنا باید به اوباما پشت کنند و در مخالفت با توافقی‌نامه به جمهوری‌خواهان بپیوندند تا اکثریت دوسوم اعضای مجلس نمایندگان و سنا برای غلبه بر وتوی اوباما حاصل شود. پلوسی به خبرنگاران گفته دموکرات‌های مجلس نمایندگان تأیید کرده‌اند و به من گفته‌اند که آنها برای غلبه وتوی اوباما علیه قطع‌نامه احتمالی جمهوری‌خواهان حاضر خواهند بود. در دو هفته گذشته کاخ سفید توپخانه سنگینش را در جلسات کمیته‌های سنا و مجلس نمایندگان و جلسات خصوصی به‌منظور دفاع از توافقی‌نامه‌ای که اوباما می‌گوید کامل نیست اما بهترین راه برای جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای است به میدان آورده است.

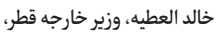
گروه‌های لابی‌کننده طرفدار اسرائیل به‌شدت علیه توافقی فعالیت‌اند. طرف‌های مخالف توافقی‌نامه امیدوار بوده‌اند که دموکرات‌های بانفوذ زودتر علیه توافقی‌نامه اعلام موضع کنند و تا قبل از تعطیلات تابستانی به جریان مخالف توافقی‌نامه شتاب بدهند. اما باوجود نشانه‌هایی از شکایت همان تعداد اندک دموکراتی که به‌وضوح و در منظر عموم با توافقی‌نامه مخالفت کرده‌اند (که شامل نمایندگان

مانند گریس منچ و ژوان واراگاس می‌شوند)، در میان نمایندگانی که در مورد این موضوع صاحب نفوذ باشند نبوده‌اند. یک دستیار ارشد دموکرات در کنکره گفته: «این نیرو قدرت دیوار آتشی را که در اینجا داریم، نشان می‌دهد. حداقل ۱۳ دموکرات در سنا و ۴۴ نماینده مجلس نمایندگان باید به جمهوری‌خواهان در مخالفت با توافقی‌نامه بپیوندند تا اکثریت دوسوم نمایندگان مجلس و سناتورها برای غلبه بر وتوی ریاست‌جمهوری حاصل شود».

تا امروز هیچ دموکراتی در سنا رسماً مخالفت خود را با توافقی‌نامه اعلام نکرده است هرچند بسیاری از آنها در سنا هنوز تصمیم نگرفته‌اند. تعدادی از رهبران بانفوذ کنکره ازجمله دموکرات شماره ۲ «دیک دوربین»، قویا از توافقی‌نامه حمایت می‌کنند. تعطیلات سنا روز جمعه شروع می‌شود و هردو مجلس سنا و نمایندگان روز هشم سپتامبر به واشنگتن بازمی‌گردند، بعد کنکره تا ۱۷ سپتامبر وقت دارد تا توافقی‌نامه را تأیید یا رد کند؛ توافقی‌نامه‌ای که کاخ سفید آن را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین سیاست‌های خارجی دوران ریاست‌جمهوری اوباما به حساب می‌آورد.

دیوید پرایس، نماینده دموکرات مجلس نمایندگان، که با هدف قانع‌کردن قانون‌گذاران از هر دو حزب برای دفاع از توافقی‌نامه تلاش کرده است، گفته: «من با تمام قوا از توافقی‌نامه دفاع می‌کنم». اما او هشدار می‌دهد که این هنوز اول کار است.

دیپلماسی



خالد العطیه، وزیر خارجه قطر، پیش از آغاز رسمی جلسه شورای همکاری خلیج‌فارس محورهای مورد بحث با همتای آمریکایی خود را پرورنده هسته‌ای ایران، مسئله فلسطین، جنگ در یمن و سوریه و بحران عراق اعلام کرد.او گفت: با آمریکا و دیگر هم‌پیمانان خود تلاش می‌کنیم تا بحران سوریه را از طریق سیاسی و بر اساس توافقات نشست ژنو حل‌وفصل کنیم

و معتقدیم برخی اقدامات طایفه‌ای گروه‌های شبه‌نظامی کار را در این کشور دشوارتر کرده است.

وزیر خارجه قطر که به استقبال جان کری رفته، می‌گوید توافقی هسته‌ای با ایران باید ثبات و حسن همجواری به‌جای مداخله را همراه داشته باشد. خالد العطیه در آغاز نشست وزیران خارجه شورای همکاری خلیج‌فارس گفته: «این کشورها خواستار درآمان‌ماندن منطقه از هرگونه خطر و تهدید از ناحیه سلاح هسته‌ای هستند. ما در شورای همکاری خلیج‌فارس بر همکاری سازنده با ایران براساس حسن همجواری و عدم دخالت در امور یکدیگر تأکید داریم و معتقدیم اجرای توافقی هسته‌ای با تهران باعث تقویت امنیت در منطقه می‌شود». این در حالی است که ایران بارها تأکید کرده که به‌دنبال سلاح هسته‌ای نیست و تنها به دنبال دستیابی به انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای است.

ولی برای آنها مسئله اشتغال و وضعیت مهاجرت و بیمه‌های درمانی و این پروژه‌هایی که اوباما به دنبال آن بوده، مهم است، اما برای نخبگان و رسانه‌ها و جامعه متخصص آمریکا بحث هسته‌ای مهم است.

اگر اوباما در این پروژه شکست بخورد و این شکست هسته‌ای به سمتی برود که ایران، هم از لحاظ کمی و هم از نظر کیفی فعالیت هسته‌ای خود را به جلو بررد و جنگ جدیدی در نزدیکی انتخابات ایجاد و آمریکایی‌ها آماده‌باش نظامی در منطقه بدهند، قطعاً به ضرر دموکرات‌ها و باعث کاهش آرای آنها می‌شود.

❧ اگر «هری رید» موافقت کند می‌توانیم بگوییم نگرانی کنکره رفع شده؟

تور اروپا

استرالیا، مسکو، سنت پترزبورگ، تور استانبول و سواحل ترکیه اما رات، مالزی، چین، هنگ‌کنگ، تایلند، ویتنام، لاوس، تورهای اینترگردی، قشم، کیش و مشهد و ...

پارسیان مهر گشت ۸۸۸۴۹۹۷۶-۸۸۸۱۱۷۴۶

www.sharghdaily.ir



بانک صادرات ایران

يك‌گشايش اقتصادی

